

2017

BELEID BOMEN OLDENZAAL

Gemeente Oldenzaal

Beleid bomen

Opdrachtgever	Naam: Anneke van Oss-Meijerink	Functie: Projectleider
Adviesbureau:	Naam: Marieke Teunissen	Functie: Projectleider
Datum	19 september 2017	

COLOFON

Deze rapportage is samengesteld in opdracht van gemeente Oldenzaal door:

*Eco Consult – Groen, Milieu & Management BV
Plesmanstraat 59-33, 3905 KZ Veenendaal
Telefoon: 085 8777 780
e-mail: info@ecoconsult-gmm.nl
website: www.ecoconsult-gmm.nl*

Samenstelling: Marieke Teunissen, Rick Lieverse van Eco Consult

Tekenset: Gemeente Oldenzaal

Foto's: Gemeente Oldenzaal en Eco Consult tenzij anders vermeld

Datum: 19 september 2017

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudig en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de samenstellers en in overleg met de opdrachtgever.

Deze uitgave is met grote zorgvuldigheid samengesteld. De samenstellers en de opdrachtgever zijn niet aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van onjuistheden en/of onvolkomenheden ten gevolge van het gebruik van deze uitgave

INHOUDSOPGAVE

LEESWIJZER	6
1. BOMENBELEID	8
1.1 Visie op bomen.....	8
1.2 Aanleg en sortiment	9
1.3 Onderhoud	10
1.4 Bescherming van bomen.....	11
1.5 Omgaan met overlast.....	12
2. Uitwerking.....	13
2.1 Uitvoeringsagenda	13
BIJLAGEN	14
BIJLAGE A: Matentabel bomen	15
BIJLAGE B: Beleid ziekten en plagen	17
BIJLAGE C: Lijst waardevolle bomen	19

LEESWIJZER

De Groenvisie is de ‘paraplu’ die is opgebouwd uit diverse beleidsstukken. Het voorliggende beleidsstuk Bomenbeleid is er daar één van naast de beleidsstukken betreffende uitgifte, spelen, participatie, beeldkwaliteit, biodiversiteit en bewegen in het groen.

Het onderwerp duurzaamheid inclusief de rol van groen bij waterberging en hittedeductie wordt voor zover van toepassing meegenomen in dit beleidsstuk.

De opbouw van het voorliggend beleidsstuk Bomen is als volgt:

BOMEN	
HOOFDSTUK 1	Beleid bomen 1.1 Visie op bomen 1.2 Aanleg en sortiment 1.3 Onderhoud 1.4 Bescherming van bomen 1.5 Omgaan met overlast
HOOFDSTUK 2	Uitvoeringsagenda
BIJLAGE A	Matentabel bomen
BIJLAGE B	Beleid ziekten en plagen

Zuid-Berghuizen, Stakenbeek

De Thij, Willem Dingeldeinstraat

De Oliemolenstraat

Hofmeijerstraat

1. BOMENBELEID

Dit beleidsstuk bevat de gemeentelijke visie op bomen, actuele beleidsthema's en voorstellen voor acties die hieruit voortvloeien. Het gaat over zowel de gemeentelijke bomen als de bomen op particulier terrein. De bijbehorende regelgeving is uitgewerkt in de Algemene Plaatselijke Verordening (hoofdstuk 4, afdeling 3 'bewaren van houtopstanden').

1.1 Visie op bomen

We beschouwen bomen als de belangrijkste groenelementen in de bebouwde omgeving. Met name in de stedelijke omgeving zijn het immers de bomen die bepalend zijn voor het groene karakter van de directe omgeving. Ze vormen een belangrijke schakel binnen de groenstructuur en dragen aanwijsbaar bij aan een prettig leef-, woon- en werkklimaat.

VISIE op het Oldenzaalse bomenbestand:

- Bomen zijn van onmisbare waarde voor de woon-, leef-, natuur- en milieukwaliteit van stad en landschap.
- Bomen zijn gezond en het bestand is gevarieerd van samenstelling.
- Bomen staan op de juiste plaats zodat ze hun functies goed kunnen vervullen.

De volgende doelen staan centraal binnen het Oldenzaalse bomenbeleid:

- Het duurzaam beheren van bomenstructuren en verbeteren van de kwaliteit van het bomenbestand.
- Het bieden van kaders voor aanplant, onderhoud en vervanging.
- Het leggen van een beleidsmatige basis voor de gemeentelijke regelgeving.

Als randvoorwaarde geldt dat bomen altijd en overal **veilig en beheerbaar** zijn. Bomen staan op de goede plek en worden zodanig onderhouden dat ze geen gevaar opleveren en duurzaam in stand zijn te houden.

Zuid-Berghuizen, Helmichstraat kruising Stakenkamplaan

1.2 Aanleg en sortiment

Voor bomen is de stedelijke omgeving verre van ideaal. Binnen de **groeiplaats** spelen vele andere belangen en functies. Gedurende de levensloop van een boom vinden veel en soms ingrijpende veranderingen plaats. Denk aan wegverbredingen, het leggen van kabels en leidingen, het oprichten van bouwwerken, het versneld afvoeren van regenwater of het structureel afvoeren van gevallen blad. Al deze zaken leiden ertoe dat een boom vaak niet goed groeit en al vroeg aftakelt. Aangenomen mag worden dat de 'gemiddelde stadsboom' in veel gevallen niet ouder wordt dan circa 40 jaar. Een boom is dan nog maar net volwassen en zou in principe nog jaren mee kunnen.

Voor een langere levensduur en betere groei is het dan ook van belang om de natuurlijke groeiomstandigheden van bomen zoveel mogelijk te benaderen. Idealiter houdt dit in dat bomen vrijuit in de volle grond groeien met hieronder eventueel een halfopen of gesloten bodembedekkende beplanting en een strooisellaag waarin het gevallen blad kan verteren tot voor de boom belangrijke voedingsstoffen.

Met name in parken of bredere groenzones is dit ideaalbeeld prima te realiseren. Langs wegen, woonstraten en op pleinen ligt dit vaak wel lastiger. Dit betekent bijvoorbeeld dat hier groeiplaatsconstructies worden toegepast die ervoor zorgen dat de betreffende boom voldoende ondergrondse groeiruimte krijgt.

Aanleg en onderhoud van **kabels en leidingen** in of nabij de groeiplaatsen van bomen is een ander belangrijk aandachtspunt. In de praktijk vormt dit vaak de grootste bedreiging waardoor de bomen ondanks alle inspanningen op andere gebieden, onherstelbare schade oplopen en korter leven of onvoldoende functioneren.

Bij de aanplant van bomen geldt als uitgangspunt dat 'kwaliteit' boven 'kwantiteit' gaat: beter enkele bomen met voldoende boven- en ondergrondse groei-

mogelijkheden, dan veel bomen zonder duurzaam toekomstperspectief. Bomen die niet kunnen worden ingepast of herplant compenseren we elders of we storten de waarde ervan in het bomenfonds.

Wat spreken we af?

1. We planten *bomen aan volgens de 'matentabel bomen' (zie bijlage A) zodat bomen voldoende groeiruimte hebben om oud te kunnen worden.*
2. *We houden bij aanleg- en onderhoudswerkzaamheden van kabels en leidingen rekening met de groeiplaatsen van bomen zodat de bomen geen onoverkomelijke schade ondervinden.*

Hoe doen we dit?

A. ACTIE:	Opnemen van de matentabel bomen in het document 'Standaarddetails gemeente Oldenzaal'.
B. ACTIE:	Opstellen van een ' protocol kabels en leidingen ' waarin regels, aanpak en procedure zijn vastgelegd ten aanzien van bescherming van bomen.

De Thij, Johanna van Burenlaan

1.3 Onderhoud

Gemiddeld genomen duurt het circa 40 jaar voordat een aangeplante boom zijn functie volledig vervult, waarna een boom in principe diverse decennia van (groeïende) waarde kan blijven. Voor het verkrijgen en behouden van een duurzaam bomenbestand is boombeheer noodzakelijk. Gemeente Oldenzaal verstaat onder een 'duurzaam bomenbestand' het volgende:

- Gezonde bomen met een lange omlooptijd.
- Bomen die voldoen aan het gewenste eindbeeld.
- Veilige bomen.
- Bomen met een gevarieerde soort- en leeftijdsopbouw.
- Bomen die de gewenste functies vervullen.

Als hieraan wordt voldaan, resulteert dit in een bomenbestand dat we goed kunnen beheren tegen aanvaardbare kosten en waarbij overlast en ziekten/plagen beperkt zijn tot incidenten. Voor een efficiënt en effectief boombeheer is belangrijk dat het onderhoud op planmatige wijze wordt uitgevoerd, de boomveiligheid is gewaarborgd en er een vaste aanpak geldt voor ziekten en plagen (bv. essenziekte, eikenprocessierups). Voor wat betreft het waarborgen van de **boomveiligheid** gaan we uit van de volgende aanpak.

FREQUENTIE VTA-CONTROLE GEMEENTE OLDENZAAL	
Jonge, halfwas en volgroeide bomen	1x per 3 jaar
Attentiebomen	1-2x per jaar*
Risicobomen	Treffen maatregel**
Ziektegevoelige bomen	1x per jaar
* afhankelijk van de aard van het gebrek	
** bij bomen met een concreet veiligheidsrisico treft de gemeente een gerichte beheermaatregel, zodat deze weer onder een van de andere categorieën vallen. In het uiterste geval vindt kap plaats.	

We hanteren eveneens een planmatige aanpak bij het omgaan met regelmatig voorkomende **ziekten en plagen**, zie bijlage B.

Verder is het belangrijk om het huidige bomenbestand kritisch tegen het licht te houden: is de juiste soort op de juiste plek toegepast? Kunnen de groeiplaatsen voldoen aan de eisen die een boom stelt? Zijn de leeftijdsopbouw en soortensamenstelling voldoende gevarieerd? Dit zijn tevens de uitgangspunten voor het in opbouw zijnde bomenbeheersysteem.

Wat spreken we af?

3. *We beheren de bomen planmatig.*
4. *We controleren het gemeentelijk bomenbestand regelmatig op veiligheid. De frequentie van controle is afgestemd op de risicogevoeligheid van de bomen.*
5. *We hanteren een vaste aanpak voor het voorkomen en bestrijden van ziekten en plagen, zie bijlage B.*

Hoe doen we dit?

- C. ACTIE:** Opstellen van bomenbeheerplan, snoeiplan en bijbehorend bestek.
- D. ACTIE:** Inventarisatie van **knelpunten** van **bomengroeiplaatsen** en opstellen van een uitvoeringsplan voor aanpassing/herinrichting.

1.4 Bescherming van bomen

Bomen zijn in Oldenzaal belangrijk. Het beleid is gericht op de bescherming van de bomen. Daar waar zich mogelijkheden voordoen om nieuwe bomen te planten dan wel groenstructuren te versterken, zal dit zeker worden meegenomen. Voorbeelden hiervan zijn de Saasvelderlaan en het woongebied Stakenbeek. Ook aanplant van individuele bomen in de binnenstad en in de wijken kunnen er toe bijdragen dat deze zich over tientallen jaren tot waardevolle bomen hebben ontwikkeld.

De regels voor bescherming en kap van bomen hebben we vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening. Voor het kappen van bomen is hierin vastgelegd dat bomen op percelen < 500 m² of met een diameter < 25 cm vergunningsvrij zijn. Het accent ligt op de beschermingswaardige houtopstanden en zorgen voor 'deregulering'. Het streven is om deze benadering te vertalen naar een 'nee, tenzij'-benadering, waarbij we aan de hand van een 'groene kaart' beoordelen of een houtopstand al of niet vergunningsplichtig is.

De bescherming geldt in principe voor de bomen in de hoofd- en wijkgroenstructuur en de landschappelijke linten van de groenstructuurkaart, de bomen van de lijst waardevolle bomen en de Cascokaart voor het buitengebied.

Zodra ook de – in ontwikkeling zijnde – kaart bij de lijst waardevolle bomen gereed is en vastgesteld, verankeren we het beleid in de gemeentelijke regelgeving (APV).

De bomen die zijn aangegeven op de groenstructuurkaart, de Cascokaart dan wel vermeld op de lijst waardevolle bomen (tezamen 'de groene kaart') houden we duurzaam in stand. Dit houdt in dat we in geval deze bomen bij ruimtelijke ontwikkelingen (bv. nieuwbouw, wegaanleg of –verbreding, in- en uitritten) in het geding zijn, extra inspanningen vragen van de initiatiefnemer om de bomen duurzaam te behouden.

Hoe doen we dit?

- E. ACTIE:** Vaststellen **kaart en lijst waardevolle bomen** en opstellen specifiek beleid voor bescherming en duurzame instandhouding.
- F. ACTIE:** Ontwikkelen van een standaard **aanpak** voor bescherming en duurzame **inpassing van bomen** binnen ruimtelijke ontwikkelingen (bv. hanteren Boom Effect Analyse, boombeschermingsplan).

Binnenstad, Haerstraat

Wat spreken we af?

6. *De bescherming van bomen is verankerd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).*
7. *We hanteren een lijst Waardevolle bomen waarvan de opgenomen objecten extra bescherming en aandacht in het onderhoud krijgen; hiervoor is specifiek beleid opgesteld.*
8. *Binnen ruimtelijke ontwikkelingsprojecten onderzoeken we de mogelijkheden voor duurzame inpassing van de aanwezige waardevolle bomen of het creëren van standplaatsen voor nieuwe waardevolle bomen. De volgorde is daarbij: inpassen, verplanten bij het project, directe omgeving of elders in de gemeenten, kappen.*

1.5 Omgaan met overlast

Ondanks de brede maatschappelijke waarde kunnen bomen of andere groenvoorzieningen op gespannen voet (komen te) staan met andere activiteiten. Bewoners melden regelmatig overlast van bomen. Als eigenaar van het gemeentelijke bomenbestand wegen we daarbij de belangen en functies van bomen in de openbare ruimte en de belangen van bewoners. Het is daarbij belangrijk dat we duidelijk zijn wanneer we wel of geen maatregelen worden getroffen.

Tot nu toe beoordelen we per individueel geval of we aanvullende beheermaatregelen treffen om de overlast of hinder te voorkomen, te beperken of weg te nemen. Indien er sprake is van een situatie van ernstige overlast is dit soms een reden om kap van betreffende boom of bomen in overweging te nemen.

In het algemeen wordt de veiligheid van weggebruikers en/of voetgangers nooit ondergeschikt gesteld aan het belang van behoud van een boom of groen. Het gemeenschappelijke belang van een boomrijke straat weegt in situ-

aties van overlast in principe zwaarder dan de persoonlijke belangen van een individuele inwoners.

Wat spreken we af?

9. *We beoordelen overlast als gevolg van bomen en groen naar redelijkheid en billijkheid. Dit is maatwerk.*
10. *Bij snoeien ter vermindering van de overlast, staat voor ons het duurzaam behoud van de kwaliteit en vitaliteit van de bomen ten alle tijden centraal.*

Hoe doen we dit?

Deze werkwijze is al verankerd in de huidige regelgeving in de APV.

Binnenstad, speelterrein tussen Oostwal en Bleekstraat

2. Uitwerking

Om te zorgen dat het beleid omtrent bomen werkelijkheid wordt en in de praktijk kan worden toegepast zijn er de activiteiten uit het voorgaande hoofdstuk tot een uitvoeringsagenda gebundeld.

2.1 Uitvoeringsagenda

Navolgende tabel laat zien welke thematische projecten nodig zijn om uitvoering te geven aan het bomenbeleid. Ze vormen een wensenlijst ofwel de ingrediënten voor het groenprogramma voor de komende jaren.

Park Sportlaan

TABEL 3, UITVOERINGSAGENDA GROENVISIE

Nr.	Project of activiteit	Zie §
BOMEN		
A.	Opnemen matentabel bomen in de Standaarddetails	§ 1.2
B.	Opstellen van een 'protocol kabels en leidingen'	§ 1.2
C.	Opstellen van bomenbeheerplan	§ 1.3
D.	Inventarisatie van knelpunten van bomengroeiplaatsen	§ 1.3
E.	Samenstellen lijst Waardevolle bomen en opstellen specifiek beleid hierbij	§ 1.4
F.	Ontwikkelen aanpak voor inpassing van bomen binnen ruimtelijke ontwikkelingen	§ 1.4

BIJLAGEN

- A. Matentabel Bomen
- B. Beleid ziekten en plagen
- C. Lijst waardevolle bomen

BIJLAGE A: Matentabel bomen

Toelichting bij de tabel

Deze matentabel geldt als vaste randvoorwaarde voor toepassing van bomen in de openbare ruimte in nieuwe situaties (stedelijke uit- en inbreidingen). Bij aanpassingen in bestaande situaties gelden de richtlijnen in de matentabel als 'na te streven waarden'. Bestaande situaties kennen namelijk meer ruimtelijke beperkingen, waardoor maatwerk nodig is om – in afstemming met de andere vakdisciplines – te komen tot een integraal afgestemde inrichting van de openbare ruimte. Het doel is in alle gevallen om tot een voor de gehele openbare ruimte een duurzaam en efficiënt te onderhouden inrichting te komen.

Gemeentelijk uitgangspunt is om alleen bomen aan te planten mits dit binnen het straatprofiel mogelijk is of op reële wijze mogelijk te maken is. Voorop staat dat de aan te planten bomen zowel ondergronds als bovengronds de ruimte krijgen die past bij de gewenste levensduur.

Vaktechnisch wordt er onderscheid gemaakt tussen 'plantgat' en 'groeiplaats'. Plantgat is het gat dat gegraven wordt om de boom te planten. De groeiplaats is het gehele vak/gebied dat bestemd is voor de boom. Een groeiplaats kan door gebruik te maken van bijvoorbeeld bomenzand¹ ook onder de verharding doorlopen zonder dat de boomwortels overlast veroorzaken.

Een plantgat van circa 1x1x1m met goede bomengrond² geeft gemiddelde groeirimte voor kleine boomsoorten of – bij grotere bomen – voor hooguit een periode van 10-15 jaar. Door bij aanleg ruimte te reserveren voor een ruimere ondergrondse groeiplaats kan de levensduur verhoudingsgewijs worden verlengd. De meest eenvoudige oplossing is het aanbrenge van bomenzand op plaatsen waar wortels mogen groeien. Dit zorgt bij aanleg slechts voor geringe meerkosten per boom.

---

¹ Bomenzand is een mengsel van schoon, eentoppig zand en groencompost. Het heeft speciale eigenschappen waarin bomen goed kunnen wortelen. De grond kan worden verdicht en bestraat voor 'lichte' verhardingen.

² Bomengrond is een rijkere teelaarde voor het planten van bomen in open grond. Het verschil met teelaarde is het hogere percentage organische stof en een hoger gehalte aan voedingsstoffen.

MATENTABEL BOMEN

Onderwerp	1 ^e grootte	2 ^e grootte	3 ^e grootte
Hoogte	>12 m ¹	6-12 m ¹	<6m ¹
Kroondiameter	>8 m ¹	5-8 m ¹	<5m ¹
Verwachte minimale kroonprojectie	115 m ²	65 m ²	20 m ²
Stamdoorsnede	0,50-1,20 m ¹	0,40-0,60 m ¹	0,20-0,50 m ¹
Afstand hart stam tot gevel ¹	>7 m ¹	>5 m ¹	>2,5 m ¹
Bewortelbare ondergrondse ruimte ²	>30 m ³	>20 m ³	>10m ³
Oppervlakte plantvak of – sleuf bij bomen in verharding	25 m ² of >3m ¹	15 m ² of >2 m ¹	10 m ² of >1,5 m ¹
Minimale plantmaat nieuwe boom	14-16	14-16	12-14
Afstand ³ hart stam tot lichtmast	4 m ¹	4 m ¹	4 m ¹
Afstand hart stam tot trottoirband ⁴	0,45-50 m ¹	0,45-50 m ¹	0,45-50 m ¹
Vrije trottoirruimte (excl. boomspiegel)	0,90 m ¹	0,90 m ¹	0,90 m ¹
Afstand hart stam tot kabels/leidingen ⁵	3 m ¹	2 m ¹	1 m ¹
Vrije doorgangszone ⁶			
- wegen	5 m ¹	5 m ¹	5 m ¹
- fietspaden	3,5 m ¹	3,5 m ¹	3,5 m ¹
- voetpaden	2,5 m ¹	2,5 m ¹	2,5 m ¹
- gras, gazon of beplanting	-	-	-
¹ hanteer als vuistregel 50% + 1 meter van de verwachte kroondiameter van de toe te passen boomsoort.			

² benodigde groeiruimte voor tenminste 25 jaar; vuistregel 1-0,5-0,25 m³ groeiruimte per jaar voor respectievelijk 1^e-2^e-3^e grootte. Gemiddeld genomen vindt eens in de 20-30 jaar aanpassing van de openbare ruimte plaats. Dit is dan tevens een natuurlijk moment om te bepalen of uitbreiding van de groeiplaats al dan niet nodig is.

³ afstand afhankelijk van het verlichtingsplan.

⁴ wettelijke afstand (5:42 BW) tot de erfrens is 2 meter; voor openbare bomen is hierop uitzondering mogelijk.

⁵ afstand tot buitenkant buis of tracé; bij voorkeur buiten verwachte kroonprojectie projecteren. Kabelgoten toepassen indien kabels en leidingen binnen de voor de boom gereserveerde doorwortelbare ruimte worden gelegd.

⁶ de takvrije zone van de stam is hoger dan genoemde hoogtematen, aangezien takken doorhangen. De eigenschappen van de specifiek toegepaste boomsoort bepalen wat de bijbehorende takvrije zone moet zijn in relatie tot de vrije doorgangszone.

LET OP:

Om uiteenlopende redenen kan het zijn dat besloten wordt om af te wijken van de waarden in de tabel. Dit heeft echter wel consequenties: Er zullen mogelijk jaarlijks extra kosten ontstaan voor beheer en onderhoud van de boom.

- De levensduur van de boom kan aanmerkelijk worden verkort in welk geval sprake is van kapitaalvernietiging.

Het verdient dan ook de voorkeur – in geval de waarden uit de tabel niet haalbaar blijken – te kiezen voor een boomsoort uit een lagere klasse, zodat de aangeplante boom gezond oud worden tegen redelijke beheerkosten (bv. geen linde, maar een meidoorn).

Afwijkingen van de matentabel bomen vermelden we in het advies bij de besluitvorming over de betreffende projectlocatie.

BIJLAGE B: Beleid ziekten en plagen

Aantasting van een boom leidt ertoe dat de structuur of de levensprocessen afwijken van de normale ontwikkeling. Dit kan zorgen voor onveilige situaties of overlast. Bij aantastingen kan een onderscheid worden gemaakt tussen (infectie)ziekten en plagen. Infectieziekten worden veroorzaakt door een bacterie, schimmel of virus. Plagen worden veroorzaakt door insecten en mijten. Het signaleren van ziekten en plagen bij bomen maakt deel uit van de reguliere boominspectie in het kader van de zorgplicht. Onderstaande tabel brengt in beeld welke ziekten en plagen binnen Oldenzaal een rol van betekenis spelen en geeft aan wat het gemeentelijke beleid is.

Beleid voor regelmatig voorkomende ziekten en plagen			
Naam	Risico's/schade	Symptomen	Beleid
Iepziekte	Afsterven van de boom	Vroege herfst, stipsgewijze verkleuring houtvaten	Jaarlijkse inspectie gevoelige iepen; acute kap bij constatering; waardevolle exemplaren worden preventief behandeld (Dutch Trig) Alleen aanplant resistente iepen
Kastanjebloedingsziekte	Afsterven en scheuren in stam met kans op secundaire aantastingen	Bloedingsplekken, bastscheuren, loslatende bast	Jaarlijkse inspectie; acute kap van ernstig aangetaste exemplaren
Massariaziekte	Afsterven van gesteltakken met verhoogd risico op takbreuk	Violetverkleuring, afgestorven bast aan de bovenzijde van de tak	Jaarlijkse inspectie aangetaste platanen

Beleid voor regelmatig voorkomende ziekten en plagen			
Naam	Risico's/schade	Symptomen	Beleid
Essensterfte	Afsterven van de boom	Verwelken jong blad en uitlopers, vroegtijdige bladval, schorsverkleuring	Beleid formuleren afhankelijk van ontwikkelingen binnen gemeentelijke bomenbestand
Bacterievuur	Schade fruit- en boomteelt, parken en plantsoenen	Bruinzwart verkleuren, verdorren en verschrompelen van bloesems, blad en twijgen	Beschikking bestrijding bacterievuur (1984); direct verwijderen aangetaste bomen/struiken; verbod op aanplant waardplanten Cotoneaster, Photinia en Crataegus en instelling buffergebied
Verwelkingsziekte	Bladverwelking, afsterven van takken/delen van de kroon	Slap hangende bladeren, afgestorven takken	Kap in geval van ernstig aangetaste exemplaren; geen aanplant van gevoelige soorten op besmette locaties
Eikenprocessierups	Aangevreten bladeren, brandharen	Rupsen in processie, eizakjes aan de stam of in takoksel	Bestrijding rupsen langs recreatieve routes en winkelgebieden/scholen inclusief hiernaar toe leidende voet- en fietsroutes. Ook particuliere bomen met takken boven openbaar gebied komen – in overleg met de eigenaar – in aanmerking voor bestrijding.

Beleid voor regelmatig voorkomende ziekten en plagen			
<i>Naam</i>	<i>Risico's/schade</i>	<i>Symptomen</i>	<i>Beleid</i>
Luis	Honingdauw/plak op auto's en bestrating	Luizen/honingdauw op blad of takken	Wordt niet bestreden. Ter preventie geen aanplant van luisgevoelige boomsoorten bij parkeerplaatsen.
Zwamaantasting	Afsterven van de boom, uitbreken van takken of omwaaien boom	Vruchtlichaam zwam en zwamafhankelijke symptomen	Jaarlijkse inspectie en in geval van zware aantastingen kappen

Preventie van ziekten en plagen heeft uiteraard de voorkeur boven bestrijding. In zijn algemeenheid houdt de gemeente hiermee rekening door bij aanplant van nieuwe bomen te streven naar variatie in boomsoorten (voorkomen monoculturen), zo mogelijk te kiezen voor resistente of als minder gevoelig bekend staande boomsoorten en te zorgen voor bomen goed ingerichte groeiplaatsen.

BIJLAGE C: Lijst waardevolle bomen

Toelichting

Waardevolle bomen zijn in Oldenzaal zowel op lijsten als ook op kaart vermeld. Oldenzaal is hierbij opgedeeld in 5 wijken, te weten:

1. Zuid Berghuizen
2. Het Centrum
3. De Thij
4. De Essen
5. De Gravenes

Het recreatiegebied Het Hulsbeek wordt apart benoemd op de lijst.

Op de lijsten worden de bomen aangegeven met een nummer dat correspondeert met een nummer op de kaart. De waardevolle bomen worden op de kaart aangegeven met een **rode punt en cijfer**.

In de lijst kun je per wijk de betreffende boom dan terugvinden. Als de **tekst groen** is gekleurd is de boom eigendom van de gemeente Oldenzaal. **Zwarte tekst** betekent dat de boom in particulier eigendom is.

In een aantal wijken worden ook gebieden aangegeven met een **rode omlijning** en een letter. Dit zijn waardevolle gebieden met meerdere bomen. De lijsten van deze gebieden dienen nog uitgewerkt te worden. Per waardevol gebied zal er aparte kaart worden gemaakt

Op de lijst vind je ook **blauwe tekst**. Dit betekent dat de boom officieel monumentaal is. Deze bomen staan ook op de landelijke lijst met monumentale bomen van de Nederlandse Bomenstichting. Op de kaart zijn deze bomen weergegeven met een **blauwe punt**.

Uitsnede Kaart waardevolle bomen (werkversie)

Bomenlijst wijk 1, Zuid Berghuizen			
Nr.	Boomsort +aantal	Locatie + standplaats	Reden opname en opmerkingen
1	1 x Quercus robur Zomereik	Enschedesestraat naast 29a in gazon	Karakteristieke vorm door scheefstand
2	1 x Metasequoia glyptostroboides Watercypres	De scheerder naast 18 in plantsoen	Herplantverplichting voor grootste mammoetboom van Oldenzaal, toekomstboom, beeldbepalend
3	1 x Sequoiadendron giganteum Mammoetboom	De scheerder naast 20 in plantsoen	Herplantverplichting voor grootste mammoetboom van Oldenzaal, toekomstboom, beeldbepalend
4	3 x Taxodium distichum Moerascypres	Nachtegaalstraat nabij 19 in gazon langs Stakenbeek	Kolossale bomen, beeldbepalend, leeftijd
5	1 x Robinia pseudoacacia Acacia	Frans van Halstraat hoek Rembrandtstraat	Zeer grote solitaire boom, beeldbepalend
6	1 x Quercus x turneri 'Pseudoturneri' Wintergroene eik	Meeuwenstraat naast 2 bij transformatorhuis	Dendrologische waarde
7	1 x Cedrus libni 'Glauca' Blauwe Atlasceder	Burgermeester Wallerstraat voor 92 in gazon	'Plechtboom' (carnaval). Grootste Ceder in eigendom van gemeente Oldenzaal
8	1 x Sequoiadendron giganteum Mammoetboom	Kleibultweg 26 in particuliere tuin	Zeer grote beeldbepalende boom. Boom drukt keermuur om
9	1 x Quercus robur Zomereik	Multatulistraat voor 8 in gazon	Zeer grote solitaire zomereik
A – Park Stakenkamp			

Bomenlijst Wijk 2, Het Centrum			
Nr.	Boomsort +aantal	Locatie + standplaats	Reden opname en opmerkingen
1	1x Aesculus hippocastanum Witte paardekastanje	Denekamperstraat 72 op terras Chinees restaurant in bestrating	Beeldbepalende grote boom
2	1 x Quercus palustris Moereseik	Denekamperstraat voor 39 in boomspiegel	Beeldbepalende grote boom
3	1 x Fagus sylvatica Gewone beuk	Denekamperstraat voor 30 in boomspiegel	Beel bepalende grote boom
4	1 x Platanus orientalis Oosterse plataan	Denekamperstraat hoek Vos de Waelstraat in gazon	Beeldbepalende grote boom, dendrologisch belangrijk
5	1 x Fagus sylvatica Gewone beuk	Molenstraat voor 59 in boomspiegel	Beeldbepalende, grote boom
6	1 x Quercus robur Zomereik	Molenstraat voor 49 in boomspiegel	Beeldbepalende grote boom
7	1 x Fagus sylvatica 'Atropunicea' Bruine beuk	Molenstraat t.o. 41 in boomspiegel	Beeldbepalende grote boom
8	1 x Fagus sylvatica 'Atropunicea' Bruine beuk	Molenstraat t.o. 41 in boomspiegel	Beeldbepalende grote boom
9	7 x Aesculus hippocastanum Witte paardekastanje	Molenstraat t.o. 29 op grens tuin bejaardenhuis in beplanting	Beeldbepalende bomen. Lichte aantasting bloedingsziekte
10	1 x Tilia tomentosa Zilverlinde	Stadstuin 1862 bij hoofdingang in gazon	Leeftijd en omvang, waarschijnlijk grootste Zilverlinde van Oldenzaal
11	1 x Quercus rubra Amerikaanse eik	Bentheimerstraat 70 in voortuin in gazon	Leeftijd en omvang

Bomenlijst Wijk 2, Het Centrum			
Nr.	Boomsoort +aantal	Locatie + standplaats	Reden opname en opmerkingen
12	1 x Populus nigra 'Italica' Italiaanse populier	Kalheupnklaan kruising N735 in gazon	Beeldbepalende grote boom
13	1 x Quercus x hispanica Spaanse eik	Bentinkstraat achter 113 in beplanting	Enige Spaanse eik in eigendom van gemeente Oldenzaal
14	1 x Quercus palustris Moereseik	Kloosterstraat 18 bij transformator in beplanting	Enige kolossale moereseik binnen de stadswallen
15	1 x Platanus x hispanica Plataan (knotvorm)	Bisschopstraat naast 17 in boomspiegel	Grootste knot-plataan in stadskern
16	1 x Platanus x hispanica Plataan	Vestingstraat tussen lichtmast 0523 en 0524 in beplanting	Zeer grote plataan binnen de stadswallen
17	1 x Robinia pseudoacacia 'Bessoniana' Acacia	Deurningerstraat voor 23-25-27 in boomspiegel	Boom op zich niet speciaal, standplaats is 1 van de weinige plekken in de stadskern waar ruimte is voor een boom van de 1 ^e grootte
18	1 x Tilia tomentosa 'Szeleste' Zilverlinde	Tussen St. Plechelmusplein 20 en Kerkstraat 18 in boomspiegel	Willem Alexander boom
19	1 x Aesculus hippocastanum Witte paardekastanje	St. Plechelmusplein 9 voor/naast ABN Amro bank in klein stukje tuin	Zeer grote, beeldbepalende kastanje in stadskern, lichte aantasting bloedingsziekte
20	1 x Tilia x europaea	Hofmeierstraat 9 in tuin van Hofkerk in gazon	Zeer beeldbepalend
21	1 x Tilia x europaea	Hofmeierstraat 9 in tuin van Hofkerk in gazon	Zeer beeldbepalend
22	2 x Platanus x hispanica Plataan (knotvorm)	Prossinkhof voor 52 t/m 56 in bestrating	Beeldbepalende, grote knot-platanen
23	1 x Tilia x europaea	Wilhelminastraat 5 op terrein van kantoor Unive	Beeldbepalende, grote boom

Bomenlijst Wijk 2, Het Centrum			
Nr.	Boomsort + aantal	Locatie + standplaats	Reden opname en opmerkingen
	Hollandse Linde		
24	1 x Aesculus hippocastanum Witte paardekastanje	Wilhelminastraat naast 14 in gazon	Cultuurhistorische boom
25	1 x Cercidiphyllum japonicum Katsuraboom	Scholte Grevinkhoflaan voor 17 in boomspiegel	Enige Katsuraboom in eigendom van gemeente Oldenzaal. Beeldbepalend, dendrologisch belangrijk.
26	1 x Carpinus betules Haagbeuk	Gasthuisstraat/Pastoriestraat in tuin van het voormalig klooster	Haagbeuk met grootste kroonvang van Oldenzaal
27	1 x Populier nigra 'Italica' Italiaanse populier	Gasthuisstraat/Pastoriestraat in tuin van het voormalig klooster	Dikste Populier van Oldenzaal
28	2 x Tilia platyphyllos Zomerlinde (leivorm)	Steenstraat t.o. 40 in boomspiegel	Oudste leilindes van Oldenzaal
29	1 x Fagus sylvatica 'Atropunicea' Bruine beuk	Steenstraat voor 44 in boomspiegel	Zeer beeldbepalend
30	1 x Platanus x hispanica Plataan	Berkstraat voor 21 in plantvak	Beeldbepalende solitaire boom, waarschijnlijk grootste Plataan van Oldenzaal
31	1 x Tilia x europaea Hollandse Linde	Berkstraat naast peuterzaal (voormalig pompgebouw) in gazon	Beeldbepalende, grote boom
32	1 x Prunus serrulata 'Kanzan' Japanse sierkers	Hengelosestraat hoek Titus Brandsmastraat in gazon	Dikste sierkers van Oldenzaal
33	1 x Fagus sylvatica 'Atropunicea' Bruine beuk	Spoorstraat 2 in achtertuin Antoniuskerk in beplanting	Kolossale boom, grootste kroon van Oldenzaal
34	1 x Populier nigra 'Italica' Italiaanse populier	Spoorstraat naast lichtmast 1333 op talud	Beeldbepalende, grote boom
35	1 x Fagus sylvatica 'Atropunicea'	Pastoriestraat kruising Gasthuisstraat in verhoogd	Jonge boom met ondergrondse groeiplaatsverbetering

Bomenlijst Wijk 2, Het Centrum			
Nr.	Boomsoort +aantal	Locatie + standplaats	Reden opname en opmerkingen
	Bruine beuk	plantvak	
Monumentaal			
1	Quercus robur Zomereik	Haerstraat tussen 104 en 110 in gazon naast weg- versmalling	Leeftijd (>200 jaar), beeldbepalend, zeer grote, solitaire boom
A – Engelse tuin			
B – Tuin Villa de Haer			
1	1 x Sequiodendron giganteum Mammoetboom	Haerstraat 125 in tuin Huize de Haer, rechts naast villa in gazon	Leeftijd, stamomvang (dikste boom van Oldenzaal 752 cm)
2	1 x Fagus sylvatica 'Atropunicea' Bruine beuk	Haerstraat 125 in tuin Huize de Haer, voor de villa in gazon	Beeldbepalend, leeftijd, omvang. Aantasting Reuzenzwam
C – Begraafplaats Hengelsestraat			
	1 x Tilia tomentosa Zilverlinde	In gazon tussen grafstenen	Leeftijd, stamomvang (295 cm). Boom is geknot i.v.m. teruglopende conditie en ge- vaarzetting. Mooi uitgelopen.
D – Tuin Carmelcollege			
1			

Bomenlijst Wijk 2, Het Centrum			
Nr.	Boomsort +aantal	Locatie + standplaats	Reden opname en opmerkingen
E - Sparstraat			
1	15 x Quercus rubra Amerikaanse eik	Sparstraat naast Joodse begraafplaats in boom- spiegels	Leeftijd, monumentaal laantje. 3 stuks aangetast door Dikrandtonderzwam

Bomenlijst Wijk 3, De Thij			
Nr.	Boomsoort + aantal	Locatie + standplaats	Reden opname en opmerkingen
1	1 x Salix alba Schietwilg	Pastoor Geerdinkstraat t.o. 42 in gazon	Kolossale solitaire Schietwilg, grootste van de Thij
2	1 x Quercus robur Zomereik	Toon Borghuisstraat achter 32 in gazon	Kolossale solitaire zomereik
3	3 x Quercus robur Zomereik	Huneneborglaan voor 56 in beplanting	Kolossale rij van 3 Zomereiken
4	1 x Ulmus parviflora Kleinbladige Iep/Chinese Iep	J.W.F. van Hartenstraat t.o. 49 in beplantings- strook tussen trottoir en schoolplein	Enige kleinbladige Iep in eigendom van Gemeente Oldenzaal
5	1 x Quercus robur Zomereik	Zandhorstlaan 99 achter op het schoolplein	Kolossale solitaire zomereik, beeldbepalend
6	1 x Quercus robur Zomereik	Tussen De Kalder 57 en 59 langs voetpad in be- planting	Kolossale solitaire zomereik, beeldbepalend
7	1 x Pterocarya fraxinifolia Vleugelnoot	Morslaan naast 32 in gazon langs vijver	Enige Vleugelnoot op de Thij
8	3 x Quercus rubra Amerikaanse eik	Guido Gezellestraat t.o. 9 in gazon	Kolossale bomen, ook onderdeel landschappelijk lint
9	1 x Quercus robur Zomereik	Vondellaan nabij 4 op grote grasveld	Kolossale solitaire zomereik, beeldbepalend
10	1 x Quercus robur Zomereik	Vondellaan nabij 4 op grote grasveld	Kolossale solitaire zomereik, beeldbepalend
11	1 x Quercus robur Zomereik	Vondellaan nabij 4 op grote grasveld	Kolossale solitaire zomereik, beeldbepalend

Bomenlijst Wijk 3, De Thij			
Nr.	Boomsoort + aantal	Locatie + standplaats	Reden opname en opmerkingen
12	1 x Quercus robur Zomereik	Vondellaan nabij 4 op grote grasveld	Kolossale solitaire zomereik, beeldbepalend
13	4 x Quercus robur Zomereik	Kruijskamp naast 47 in boomspiegels	Kolossale rij van 4 Zomereiken
14	2 x Taxodium distichum Moerascypres	Marellenkamp naast 9 in gazon langs vijver	Grootste Taxodiums van de Thij
15	1 x Quercus robur 'Fastigiata' Zomereik (zuilvorm)	Wijntjeskamp voor 1 in beplanting	Grootste Zuileik van de Thij
16	1 x Quercus robur Zomereik	Schipleidelaan/Vondellaan bij rotonde in beplanting	Kolossale solitaire zomereik, beeldbepalend
17	2 x Aesculus hippocastanum Witte Paardekastanje	Bolkskamp achter 59, 1 in beplanting, 1 in gazon	Grootste Paardekastanjes van Oldenzaal
18	2 x Quercus rubra Amerikaanse eik	Schipleidelaan voor 21 in gazon	Kolossale bomen

Bomenlijst Wijk 4, De Essen			
Nr.	Boomsoort +aantal	Locatie + standplaats	Reden opname en opmerkingen
1	1 x Quercus robur Zomereik	Distel achter/naast 2 in plantsoen	Kolossale, solitaire boom, leeftijd, beeldbepalend
2	1 x Quercus robur Zomereik	Hoge Esweg naast 54 in oude houtwal	Kolossale boom, leeftijd, laatste van een voormalige rijbeplanting, onderdeel van oud boerenerf
3	1 x Juglans regia Gewone Walnoot	Hoge Esweg naast 54 in oude houtwal	Grootste Walnoot van De Essen in eigendom van Gemeente Oldenzaal, onderdeel van oud boerenerf
4	1 x Aesculus hippocastanum Witte Paardekastanje	Hoge Esweg voor 50 in particuliere tuin	Kolossale boom, leeftijd, beeldbepalend, onderdeel van oud boerenerf
5	1 x Acer pseudoplatanus Gewone Esdoorn	Hoge Esweg voor 50 in particuliere tuin	Kolossale boom, leeftijd, beeldbepalend, onderdeel van oud boerenerf
6	± 20 x Quercus robur Zomereik	Duivekervel t.h.v. 43 t/m 65 (Grindkuil)	Karakteristieke vorm, leeftijd
7	2 x Quercus rubra Amerikaanse eik	Kamille op grote grasveld (Top 54) in gazon	Kolossale bomen, leeftijd
8	1 x Quercus robur Zomereik	Oliemolenstraat nabij lichtmast 7481	Kolossale, solitaire boom, leeftijd, beeldbepalend
9	1 x Tilia cordata Kleinbladige Linde/Winterlinde	Weerselosestraat 42 voor in particuliere tuin	Kolossale, solitaire boom, leeftijd, beeldbepalend

Bomenlijst Wijk 5, De Gravenes			
Nr.	Boomsoort +aantal	Locatie + standplaats	Reden opname en opmerkingen
Monumentaal			
2	1 x Quercus rubra Amerikaanse eik	Waterhamweg nabij 2 in gras	Dikste boom Gravenes, leeftijd, monumentaal (staat ook op monumentale bomenlijst)

Bomenlijst Het Hulsbeek			
Nr.	Boomsoort + aantal	Locatie + standplaats	Reden opname en opmerkingen
1	1 x Quercus robur Zomereik	Kruispunt 'Toetersdennen'	Markeringsboom, leeftijd (< 150)
2	1 x Quercus robur Zomereik	Bornsedijk t.o. 59 in bosplantsoen	Beeldbepalend, leeftijd, kolossale, solitaire boom
3	1 x Quercus robur Zomereik	Zuidzijde visvijver	Leeftijd, boom is gespaard bij het uitgraven van de visvijver door Dhr. Borrenberg.
A – Groenstrook langs skatepark			
1	13 x Fagus sylvatica 'Atropunicaea'	Groenstrook langs skatepark	Beeldbepalend, leeftijd
B – Tuin Erve 'Het Hulsbeek'			
1			
C – Heideveld			
1			

